

Ο Λένιν ενάντια στο «Ριζοσπάστη» για το Δικαίωμα των Εθνών στην Αυτοδιάθεση

Θόδωρος Μαράκης

Με περισσή περηφάνια και καμάρι ο «Ριζοσπάστης» της Κυριακής 8-10-17 προβάλλει και επικροτεί την:

«...Ξεκάθαρη ταξική θέση υπέρ των εργατών, με αφορμή τις εξελίξεις στην Καταλονία, [που] πήρε το "ΚΚ Λαών της Ισπανίας" [...] Καλώντας σε αποχή από το δημοψήφισμα και καταδικάζοντας την κρατική καταστολή...»! (Ολόκληρο το άρθρο [εδώ](#)).

Ποια ήταν η θέση του Λένιν στο αντίστοιχο ζήτημα του αποχωρισμού της Νορβηγίας από τη Σουηδία (το 1905); Το παράδειγμα αυτό έχει έντονους παραλληλισμούς με το καταλανικό ζήτημα σήμερα. Γιατί η Νορβηγία είχε ευρεία αυτονομία όντας κομμάτι τους Σουηδίας, δική της βουλή, η γλώσσα της ήταν αναγνωρισμένη και δεν ήταν μια φτωχή χώρα. Και, βέβαια, όπως παντού, οι ιμπεριαλιστές ήταν αναμιγμένοι στο ζήτημα: στη Σουηδία «δούλευε» το γερμανικό κεφάλαιο και στη Νορβηγία το αγγλικό.

Αναφερόμενος στη θέση που έπρεπε να πάρουν οι Σουηδοί εργαζόμενοι (οργανωμένοι στο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα που ήταν τότε ένα αριστερό μαζικό εργατικό κόμμα) απέναντι στο θέμα της αυτοδιάθεσης του Νορβηγικού λαού, ο Λένιν έγραφε:

«...Δεν χωράει η παραμικρότερη αμφιβολία ότι η σουηδική Σοσιαλδημοκρατία θα πρόδιδε την υπόθεση του σοσιαλισμού...αν δεν υπεράσπιζε... το Δικαίωμα των Εθνών στην Αυτοδιάθεση, την ελευθερία αποχωρισμού της Νορβηγίας...»

»Η στενή συμμαχία των Νορβηγών και των Σουηδών εργατών, η πλήρης συντροφική ταξική τους αλληλεγγύη κέρδισε από το γεγονός ότι οι Σουηδοί εργάτες αναγνώρισαν το δικαίωμα αποχωρισμού των Νορβηγών. Γιατί οι Νορβηγοί εργάτες πείστηκαν ότι οι Σουηδοί εργάτες δεν έχουν μολυνθεί από το σουηδικό εθνικισμό, ότι βάζουν πιο ψηλά από τα προνόμια της σουηδικής αστικής τάξης και αριστοκρατίας την αδελφοσύνη με τους Νορβηγούς προλεταρίους...»

(Άπαντα Λενιν, τόμος 25, σελ. 294, εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή)

Ο Λένιν όπως βλέπουμε δεν καλεί σε... αποχή! Υποστηρίζει το δικαίωμα του λαού της Νορβηγίας να διεκδικήσει αυτοδιάθεση, δηλαδή ανεξαρτησία, και θεωρεί προδοσία της υπόθεσης του σοσιαλισμού την περίπτωση οι Σουηδοί σοσιαλιστές να έπαιρναν θέση ενάντια στην αυτοδιάθεση των Νορβηγών!

Για να μην «κατηγορηθούμε» ότι δεν παρουσιάζουμε ολοκληρωμένα τη θέση του *ΚΚ Λαών της Ισπανίας* –με το οποίο συμφωνεί και ο Ριζοσπάστης– παραθέτουμε και τα παρακάτω που αποδίδουν την συνολική του θέση:

«...Η καταλανική εργατική τάξη δεν έχει να κερδίσει τίποτα από αυτή τη διαδικασία ανεξαρτησίας [...] Καμιά εμπιστοσύνη στην κυβέρνηση της Καταλονίας. Σε πρώτο πλάνο να θέσουμε τις ταξικές διεκδικήσεις και θα δούμε γρήγορα πως διαλύεται η ψευδεπίγραφη “εθνική ενότητα” μεταξύ εκμεταλλευτών και εκμεταλλευομένων, που δεν μπορεί να υπάρξει κάτω από οποιαδήποτε εθνική σημαία...» (ολόκληρο το άρθρο [εδώ](#))

Στο θέμα αυτό έχει, πάλι, ενδιαφέρον μια σχετική σημείωση του Λένιν στο ίδιο κείμενο (Άπαντα, τόμος 25, σελ 293):

«...Αν η πλειοψηφία του νορβηγικού έθνους ήταν υπέρ της μοναρχίας... τότε για να μιλήσουμε γενικά, μπροστά στο νορβηγικό προλεταριάτο ανοίγονται δύο δρόμοι: ή η επανάσταση, αν οι συνθήκες ήταν ώριμες γι αυτή, ή υποταγή στην πλειοψηφία και η μακρόχρονη δουλιά προπαγάνδας και ζύμωσης...» (Ο.π. σελ. 293)

Γενικά η θέση του ΚΚ Λαών της Ισπανίας για την ανεξάρτητη στάση της εργατικής τάξης απέναντι στην κυβέρνηση της Καταλονίας, με θέσεις όπως «καμιά εμπιστοσύνη», «ψευδεπίγραφη εθνική ενότητα», «ταξικές διεκδικήσεις», κλπ, δεν είναι λάθος, κάθε άλλο. Το μεγάλο λάθος όμως είναι στο κάλεσμα για αποχή!

Ο τρόπος που ο καταλανικός λαός, η πλειοψηφία του οποίου παλεύει για την ανεξαρτησία του θα ερμηνεύσει τη θέση της αποχής των «κομμουνιστών» θα ισοδυναμεί με συμπόρευση με τον Ραχόι! Αυτό από μόνο του θα τους κάνει να κλείσουν τα αυτιά στα σωστά σημεία της θέσης του «ΚΚ των Λαών της Ισπανίας» και να γυρίσουν την πλάτη σ’ αυτό.

Το Δικαίωμα των Εθνών στην Αυτοδιάθεση αποτελεί μια βασική αρχή των μαρξιστών! Σαν μαρξιστές, ασφαλώς, επιδιώκουμε την υπέρβαση των εθνών και παλεύουμε για μια σοσιαλιστική Ευρώπη, για την παγκόσμια σοσιαλιστική-κομμουνιστική κοινωνία. Όμως αυτό είναι το ζητούμενο της επαναστατικής πάλης των μαζών **κάτω από ώριμες αντικειμενικές και υποκειμενικές συνθήκες**. Και ο λενινισμός μας διδάσκει, (για μια ακόμη φορά, όπως φανερώνει το πιο πάνω απόσπασμα) ότι: αν οι συνθήκες δεν είναι ώριμες για τη σοσιαλιστική επανάσταση θα πρέπει να αρκεστούμε σε «μακρόχρονη δουλειά προπαγάνδας και ζύμωσης». Δηλαδή με υπομονετική εξήγηση να βοηθήσουμε τις μάζες να βγουν από τις αυταπάτες τους, έχοντας περάσει μέσα από τις δικές τους εμπειρίες.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση θα πρέπει οι επαναστάτες-κομμουνιστές να προσπαθήσουν να βοηθήσουν τις καταλανικές μάζες να καταλάβουν το διαφορετικό ταξικό υπόβαθρο που κρύβεται κάτω από τον «εθνικισμό» των μαζών και αυτόν του Πουτζδεμόν και της μερίδας των αστών και μικροαστών που τον υποστηρίζουν. Πρώτα απ’ όλα όμως οι κομμουνιστές θα πρέπει οι ίδιοι να το καταλάβουν αυτό.

Να καταλάβουν ότι το υπόβαθρο του «εθνικισμού» του καταλανικού λαού είναι η καπιταλιστική κρίση, η λιτότητα, η υψηλή ανεργία κοκ. Ο καταλανικός λαός θέλει να απαλλαγεί από όλα αυτά αλλά με βάση το γεγονός της ανυπαρξίας μιας μαζικής επαναστατικής Αριστεράς, στρέφονται σε αυτό που τους σερβίρει ο Πουτζντεμόν: ότι δηλαδή για τη λιτότητα, την ανεργία και την φτώχεια φταίει η Μαδρίτη και η υψηλή φορολογία που επιβάλλει στην Καταλονία.

Στην πραγματικότητα η καταλανική αστική τάξη και η κυβέρνηση της χρησιμοποίησε τον εθνικισμό για να παζαρεύει με τη Μαδρίτη το ύψος των φόρων και ταυτόχρονα, να μεταφέρει την λαϊκή αγανάκτηση και πίεση από την κυβέρνηση της Καταλονίας στη Μαδρίτη. Όπως έχει αποκαλυφθεί ξεκάθαρα η μεγαλοαστική τάξη της Καταλονίας είναι ενάντια στην ανεξαρτησία και στις μέρες του δημοψηφίσματος

είχε αποσύρει τα κεφάλαιά της για να εκβιάσει το «όχι».

Η θέση για αποχή είναι εντελώς λανθασμένη και σπρώχνει τις μάζες στην αγκαλιά του Πουτζδεμόν και των εθνικιστών. Η σωστή θέση είναι: Ναι, στην ανεξαρτησία και σύμφωνα με το Λένιν, ταυτόχρονη υπομονετική εξήγηση και «μακρόχρονη δουλειά προπαγάνδας και ζύμωσης», για το «καμιά εμπιστοσύνη στην καταλανική κυβέρνηση», για την «ψευδεπίγραφη εθνική ενότητα», για την προβολή των ταξικών διεκδικήσεων, πράγματα που θα δώσουν το χρόνο στο εργατικό και λαϊκό κίνημα της Καταλονίας να καταλάβει τον πραγματικό ρόλο του Πουτζδεμόν και των εθνικιστών και έτσι να βρει τον δικό του ανεξάρτητο ταξικό δρόμο.

Και βέβαια οι οργανώσεις της (επαναστατικής) Αριστεράς στην υπόλοιπη Ισπανία θα πρέπει να υποστηρίξουν το δικαίωμα των Καταλανών για αυτοδιάθεση και να καλέσουν το εργατικό-λαϊκό κίνημα της Ισπανίας να πράξει το ίδιο.

Η θέση για αποχή ντυμένη με γενικές ταξικές αναφορές αποφεύγει το δύσκολο δρόμο του καλέσματος της ισπανικής εργατικής τάξης να στηρίξει το δικαίωμα των Καταλανών στην αυτοδιάθεση. Πρόκειται για πολιτική δειλία!